

פסיכולוגית להאמנה ולבלתי האמנה המתחזית בעידן לחץ ממוני בלבד ולא כתואר קבוע. וכ"ז בעקבות המושג הקיים שלעיתים נענש האדם על חטאיו בעניות וזוכה על נאמנותו בעשירות.

הוציא הוצאת

דף מ"ט.

ר"כ. כפילות לשון רש"י בב"מ דף מ"א בכל הדפוסים היא טעות ע"פ כת"י

שאלה: לכבוד המערכת.

ב"מ מ"א. יש רש"י ד"ה צריכה חסרון שחוזר על עצמו בהפרש של כמה שורות ומעט בשינוי לשון, מה הסיבה לכך?

תודה רבה יישר כח.

הוציא הוצאת

תשובה: לכב' הרב השואל שמחנו לקבלת מכתבך.

בענין הערתך המועילה על כפילות לשון רש"י בב"מ דף מ"א בענין שליחות צריכה חיסרון, הנה בתחילה חיפשנו בדפוסים הראשונים של הש"ס אם יש שינוי והגר' שוה בכל הדפוסים, וכן ציינו במהדורת עוז והדר דכן הוא בכת"י. אך אח"כ בדקנו בכתבי יד ומצאנו בג' כתבי יד של רש"י דבאמת הושמט בהם הד"ה השני של רש"י בענין שליחות יד ורצ"ב צילום של הכת"י, כת"י אוקספורד עמ' 429, וכת"י הוואטיקאן עמ' 131, וכת"י בר"מ עמ' 412. ואומנם יש כת"י שכתוב שני הד"ה וכנראה משם הועתק לדפוס אך האמת בכתבי היד המצוינים כאן, ועליך נאמר חכם עדיף מנביא.

בברכה בכבוד רב המערכת.

דף נ"ט.

רכ"א. כיצד מתפללים היום הרי ננעלו שערי תפילה

שאלה: איתא בב"מ נ"ט. מיום שחרב ביהמ"ק ננעלו שערי תפילה ושערי דמעות לא ננעלו, והא קחזינן כהיום שמתפללים ונענים?

תשובה: בענין שערי תפילה שננעלו אחר החרבן, עי' במהרש"א בב"מ דף נ"ט ד"ה

מיום דכתב דע"י רחמים מרובים יפתח השער, ועי' בשו"ת ח"ס יו"ד ד"ה

והנה דכתב דרק בשעת החרבן עצמו נסתם לגמרי אבל אחר החרבן השער שבצד השמים נשאר פתוח כקודם והשער שבצד הארץ התקצר עיי"ש ובספר אור תורה בסוף ספר מעלות התורה כתב דהס"מ מפריע אבל ע"י תורה נפתח השער. ועי' בבן יהוידע ברכות